

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STİK /42

T.C.
YARGITAY
22. Hukuk Dairesi

Esas No. 2019/8403
Karar No. 2020/1544
Tarihi: 04/02/2020

● İŞE GİRİŞ VE İŞTEN AYRILIŞ BİLDİRGELERİ SÜRESİNDE VERİLMEMİŞ İŞÇİLERİN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ YETKİ TESPİTİNDE DİKKATE ALINMAYACAĞI

ÖZETİ 6356 sayılı STİSK ve Yönetmelik hükümlerine göre, başvuru tarihinden önce Sosyal Güvenlik Kurumuna işe giriş bildirgeleri ve işten ayrılış bildirgeleri verilmeyen işçiler yetki tespitinde dikkate alınmaz. Diğer taraftan başvuru tarihi ile aynı gün verilen bildirgeler yönünden ise zaman itibariyle değerlendirme yapılmalı ve yetki tespit başvuru ânından önce işe girişi ve işten ayrılışı Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmeyen işçiler dikkate alınmamalıdır... Araştırma yapılmalı, Temmuz 2018 döneminde işyerinde işe girişi yapılan ve işten çıkışı gerçekleştirilen tüm işçiler yönünden işe giriş ve işten ayrılış bildirgelerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna verildiği tarih ve saate dair tüm kayıtlar getirilmeli, yetki tespit başvuru ânından önce işe girişi ve işten ayrılışı Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmeyen işçilerin yetki tespitinde dikkate alınamayacağı hususu gözetilmeli, bu suretle toplanacak tüm deliller değerlendirildikten sonra oluşacak sonuca göre karar verilmelidir.

Anılan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme sonucunda ilk derece mahkemesince yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurularının esastan reddi kararı hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizen incelenmesi davalılar vekilleri tarafından istenilmekle, temyiz taleplerinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; ... Çalışma Genel Müdürlüğü'nün 17/07/2018 tarihli yazısı ile ... İş Sendikasının müvekkiline ait işyerinde toplu iş sözleşmesi yapmak için gerekli çoğunluğu sağladığının tespit edildiğini, kararın hukuka aykırı olduğunu, sendika tarafından gerekli çoğunluğun sağlanmadığını, çoğunluğun tespiti açısından başvuru tarihinin esas alınması gerektiğini, başvuruda belirtilen 253 işçi sayısının başvurudan iki ay evvelki işçi sayısı olduğunu, Haziran ayındaki işçi sayısının 269 olduğunu ve başvuru tarihindeki işçi sayısının ise 300'e eriştiğini, bu nedenlerle çoğunluğun sağlanmadığını ileri sürerek 17/07/2018 tarih ve 52823 sayılı yetki tespitinin iptaline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalılar davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece, 01/07/2018 ilâ 13/07/2018 tarihleri arasında toplam 33 yeni işçinin alındığı, davacıya ait işyerinde, davalı sendikanın başvuru yaptığı 13/07/2018 tarihinde çalışan işçilerin sayısının 296 kişi olması sebebiyle %50 yeterli çoğunluk sayısının 149 işçi olduğu, 131 sendika üyesi işçinin bulunduğu ve %50 çoğunluğa yeterli işçi sayısına ulaşılmadığı, bu suretle davalı Bakanlığın, diğer davalı sendikaya toplu iş sözleşmesi yapma yetkisi vermesine dair 17/07/2018 gün ve 52823 sayılı yetki tespiti kararının usul ve yasaya uygun verilmediği gerekçesiyle davanın kabulü ile olumlu yetki tespitinin iptaline karar verilmiştir.

İstinaf başvurusu :

İlk derece mahkemesinin kararına karşı davalılar istinaf kanun yoluna başvurmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti :

Bölge Adliye Mahkemesince; “Dosyadaki bilgi ve belgelere göre; yetki tespiti başvuru tarihinde, davalı sendikanın üye sayısının davacı işyerinde çalışan işçi sayısının yarısından fazla çoğunluğa ulaşmadığı anlaşılmaktadır. Davalı taraf istinaf itirazında işçi sayısına dahil edilen işçilerin inşaat iş kolunda çalışmaları nedeniyle nazara alınamayacaklarını ileri sürmüş ise de, yeni işe alınan işçilerin işe giriş bildirgelerinde mobilya montajısı v.b.gibi işler olarak gösterilmiş olması karşısında, çalışan sayısına dahil edilmelerinde hatalı yön bulunmadığı kanaatine varılmış, ... SGK İl Müdürlüğü'nün cevabi yazısı ekinde gönderilen dönem bordrolarının incelenmesinden 2018 yılının 7.ay dönem bordrolarına göre de toplam işçi sayısının 291 olup davalı sendika vekilinin belirttiği gibi mükerrer işçiye

rastlanılmamıştır. Bu itibarla davalılar vekillerinin istinaf itirazları yerinde görülmemiştir” gerekçesiyle istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Bölge Adliye Mahkemesinin kararına karşı davalılar temyiz kanun yoluna başvurmuştur.

Gerekçe:

Toplu iş sözleşmesi kavramı Anayasa'nın 53. maddesinde düzenlenmiştir. “Toplu iş sözleşmesi ve toplu sözleşme hakkı” başlıklı maddenin birinci fıkrasına göre “İşçiler ve işverenler, karşılıklı olarak ekonomik ve sosyal durumlarını ve çalışma şartlarını düzenlemek amacıyla toplu iş sözleşmesi yapma hakkına sahiptirler.”

Toplu iş sözleşmesi yetkisi ise, toplu iş sözleşmesi ehliyetine sahip kuruluş veya kişinin belli bir toplu iş sözleşmesi yapabilmesi için Kanunun aradığı niteliğe sahip olmasını gösterir(Günay, Cevdet İlhan: İş Hukuku Yeni İş Yasaları, Ankara, 2013, s. 942).

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (STİSK) “Yetki” başlıklı 41. maddesinin birinci fıkrasına göre “Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde birinin üyesi bulunması şartıyla işçi sendikası, toplu iş sözleşmesinin kapsamına girecek işyerinde başvuru tarihinde çalışan işçilerin yarısından fazlasının, işletmede ise yüzde kırkının kendi üyesi bulunması hâlinde bu işyeri veya işletme için toplu iş sözleşmesi yapmaya yetkilidir.”

6356 sayılı Kanun'un “Yetki Tespiti İçin Başvuru” başlıklı 42. maddesine göre ise “Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası Bakanlığa başvurarak yetkili olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işveren de Bakanlığa başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir. Bakanlık, kayıtlarına göre başvuru tarihi itibarıyla bir işçi sendikasının yetkili olduğunu tespit ettiğinde, başvuruyu, işyeri veya işletmedeki işçi ve üye sayısını, o işkolunda kurulu işçi sendikaları ile taraf olacak işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene altı iş günü içinde bildirir. İşçi sendikasının yetki şartlarına sahip olmadığını ya da işyerinde yetki şartlarına sahip bir işçi sendikasının bulunmadığının tespiti hâlinde, bu bilgiler sadece başvuruyu yapan tarafa bildirilir. Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz...”

Yine aynı Kanun'un “Yetki İtirazı” başlıklı 43. maddesine göre de, “Kendilerine 42 nci madde uyarınca gönderilen tespit yazısını alan işçi veya işveren sendikaları veya sendika üyesi olmayan işveren; taraflardan birinin veya her ikisinin yetki şartlarına sahip olmadığı veya kendisinin bu şartları taşıdığı yolundaki itirazını, nedenlerini de göstererek yazının kendilerine tebliğ edildiği tarihten itibaren altı iş günü içinde mahkemeye yapabilir. İtiraz dilekçesi görevli makama kayıt ettirildikten

sonra mahkemeye verilir. Kurulu bulunduğu işkolunda çalışan işçilerin yüzde üçünden daha az üyesi bulunan işçi sendikası, yetki itirazında bulunamaz. İtiraz dilekçesinde veya ekinde somut delillerin yer almaması hâlinde itiraz incelenmeksizin reddedilir. İşçi ve üye sayılarının tespitinde maddi hata ve süreye ilişkin itirazları mahkeme altı iş günü içinde duruşma yapmaksızın kesin olarak karara bağlar. Bunların dışındaki itirazlar için mahkeme, duruşma yaparak karar verir ve karar temyiz edildiği takdirde Yargıtay tarafından on beş gün içinde kesin olarak karara bağlanır. 42 nci maddenin üçüncü fıkrası uyarınca kendisine yetki şartlarına sahip olmadığı bildirilen işçi sendikası, altı iş günü içinde yetkili olup olmadığının tespiti için dava açabilir. Mahkeme açılan davayı o işkolunda çalışan işçilerin en az yüzde üçünü üye kaydeden işçi sendikaları ile işveren sendikası veya sendika üyesi olmayan işverene de bildirir. Mahkeme davayı iki ay içinde sonuçlandırır. İtiraz, karar kesinleşinceye kadar yetki işlemlerini durdurur.”

Bu genel açıklamalar ışığında temyiz itirazlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Somut uyuşmazlıkta Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 17/07/2018 tarih ve 52823 sayılı yetki tespit kararı ile davacı işverene ait işyerinde başvuru tarihi olan 13/07/2018 tarihi itibarıyla 253 işçinin çalıştığı ve davalı sendika üyesi sayısının da 131 olduğu gerekçesiyle davalı sendikanın toplu iş sözleşmesi yapabilmek için yarıdan fazla çoğunluğu sağladığı tespit edilmiştir. İlk Derece Mahkemesince tespit konusu işyerinde başvuru tarihinde 296 işçi çalıştığı ve sendika üye sayısının 131 olmasına göre sendikanın gerekli çoğunluğu sağlayamadığı gerekçesiyle yetki tespitinin iptaline karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesince de istinaf başvuruları esastan reddedilmiştir. Belirtmek gerekir ki İlk Derece Mahkemesi ve Bölge Adliye Mahkemesince yapılan araştırma eksik ve hüküm kurmaya yeterli bulunmamaktadır.

6356 sayılı STİSK'nın 41 inci maddesine göre sendikanın toplu iş sözleşmesi imzalayabilmek için gerekli çoğunluğu sağlayıp sağlayamadığı, başvuru tarihi itibarıyla değerlendirilecektir.

6356 sayılı STİSK'nın 42 nci maddesinin ikinci fıkrasına göre de, Bakanlık tarafından başvuru tarihindeki kayıtlara göre yetki tespit başvurusu sonuçlandırılacaktır. STİSK'nın 42 nci maddesinin dördüncü fıkrasına göre de “Sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin bildirimlerden yasal süresi içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmayanlar, yetkili işçi sendikasının tespitinde dikkate alınmaz.”

“Toplu İş Sözleşmesi Yetki Tespiti ile Grev Oylaması Hakkında Yönetmelik” in “Yetki tespit başvurusu” başlıklı 7 nci maddesine göre de;

“(1) Toplu iş sözleşmesi yapmak isteyen işçi sendikası, Bakanlığa yazılı olarak başvurarak yetkili sendika olduğunun tespitini ister. İşveren sendikası veya sendika

üyeyi olmayan işveren de Bakanlığa yazılı olarak başvurarak yetkili işçi sendikasının tespitini isteyebilir.

(2) Yetki tespit başvurusunun Bakanlık evrak kayıtlarına alındığı tarih başvuru tarihi olarak kabul edilir.

(3) Yürürlükte olan toplu iş sözleşmesi varsa, taraflar bu sözleşmenin sona ermesinden önceki yüz yirmi gün içerisinde yetki tespit başvurusunda bulunabilir.

(4) Yetkili işçi sendikasının tespitinde, sigortalılığın başlangıcı ile sona ermesine ilişkin olarak yetki tespit başvurusu tarihinden önce Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılmamış bildirimler dikkate alınmaz.”

Bu düzenlemeler ışığında ifade etmek gerekir ki, 6356 sayılı STİSK ve Yönetmelik hükümlerine göre, başvuru tarihinden önce Sosyal Güvenlik Kurumuna işe giriş bildirgeleri ve işten ayrılış bildirgeleri verilmeyen işçiler yetki tespitinde dikkate alınamaz. Diğer taraftan başvuru tarihi ile aynı gün verilen bildirgeler yönünden ise zaman itibarıyla değerlendirme yapılmalı ve yetki tespit başvuru ânından önce işe girişi ve işten ayrılışı Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmeyen işçiler dikkate alınmamalıdır.

Dosya içeriğine göre sendika tarafından 13/07/2018 tarihinde saat 10:23 itibarıyla yetki tespit başvurusu yapılmıştır.

Açıklanan bu maddi ve hukuki olgulara göre, Mahkemece belirtilen hususlar doğrultusunda araştırma yapılmalı, Temmuz 2018 döneminde işyerinde işe girişi yapılan ve işten çıkışı gerçekleştirilen tüm işçiler yönünden işe giriş ve işten ayrılış bildirgelerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna verildiği tarih ve saate dair tüm kayıtlar getirilmeli, yetki tespit başvuru ânından önce işe girişi ve işten ayrılışı Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmeyen işçilerin yetki tespitinde dikkate alınamayacağı hususu gözetilmeli, bu suretle toplanacak tüm deliller değerlendirildikten sonra oluşacak sonuca göre karar verilmelidir.

Anılan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme sonucunda ilk derece mahkemesince yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurularının esastan reddi kararı hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan Bölge Adliye Mahkemesi kararının ortadan kaldırılarak İlk Derece Mahkemesi kararının yukarıda yazılı sebeplerle BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 04/02/2020 tarihinde oybirliğiyle kesin olarak karar verildi.